

4 aug. 2025
Summerschool via platform WOW.

Vandaag op bezoek bij Waterschap rivierenland. Martien Lathouwersoor had een zeer leerzaam en strak programma gemaakt n.a.l.v. mijn vragen.

09.30-10.00 Welkom en rondleiding Martien heette mij welkom en liet het gebouw zien. Van binnen lijkt het een schip en een gemaal. Zie foto.

10.00-10.30 Exoten en KRW – door beleidsadviseur Ton Ruigrok

10.30-11.00 Bodemdaling – door hydroloog Jenny Otten

11.00-11.30 Risicomanagement – door mezelf, risicomanager van de dijkversterkingen

11.30-12.00 Politiek bedrijven – door Henk van 't Pad bestuurder

12.00-13.00 fiets lunch naar rivierkade van stad Tiel

Exoten en KRW – door beleidsadviseur Ton Ruigrok

Problematiek rond uitheemse rivierkreeften. Een **beeldvormende** bespreking AB Rivierenland.

1 inheemse soort • 9 uitheemse soorten gemeld waarvan 6 gevestigd • 3 sterke gravers geïdentificeerd, voorkomend in beheergebied WSRL • Alle 3 genoemd op Unielijst

Conclusies

- Landelijk worden stappen gezet richting een aanpak en duidelijkere verantwoordelijkheden.
- WSRL (Waterschap Rivierenland) is goed gepositioneerd in regionale en landelijke overleggen.
- WSRL werkt proactief aan kennisopbouw, monitoring en bestrijding.

Problematiek

- **Snelle verspreiding** van uitheemse rivierkreeften (o.a. rode en gestreepte Amerikaanse soorten).
- Invasief door: veel nakomelingen, voedselrijk en kwetsbaar ecosysteem, geen natuurlijke vijanden.
- Gevolgen:
  - Introductie van ziektes (zoals kreeftenpest).
  - Predatie op eieren en larven van vissen/amfibieën.
  - Vernietiging vegetatie, vertroebeling water en ondermijning van oevers/keringen.
  - Baggerophoping en schade aan infrastructuur.

Verspreiding & Monitoring

- Sinds 2014 nemen verspreiding en vindplaatsen toe.
- Dichtheden zijn moeilijk vast te stellen.
- Regionale kaarten tonen grote aanwezigheid, vooral in veen- en poldergebieden.

Bestrijding

- **Wegvangen** blijkt tijdelijk effectief (HHSK, Berkenwoude), maar kostbaar.
  - Voor 3150 km watergang: ca. €25,9 miljoen in 5 jaar.

- Landelijk doorrekening voor WSRL: > €78 miljoen.
- Andere maatregel: **natuurvriendelijke inrichting** van oevers, gecombineerd met afvangen → meest kansrijk (maatwerk per gebied nodig).
- Knelpunt: hoge kosten, praktische uitvoerbaarheid en verdeling van verantwoordelijkheden.

Weerbaar ecosysteem

- Inzetten op predatoren (vissen, vogels, zoogdieren).
- Systeemherstel en natuurvriendelijke inrichting dragen bij aan robuustere ecosystemen.

Beleid en wetgeving

- Europese **Exotenverordening** (2016, uitgebreid tot 114 soorten in 2025).
- Verbod op bezit, handel en kweek → **uitzondering** voor rivierkreeften en Chinese wolhandkrab (vallen onder visserijwet).
- Kaderrichtlijn Water (KRW): kreeften schaden ecologie en bemoeilijken doelbereik, maar uitzonderingsmogelijkheid blijft.
- LNv verantwoordelijk voor plaagsoorten; samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen noodzakelijk.

Landelijke ontwikkelingen

- Geen extra geld vanuit LNV voor bestrijding kreeften.
- Wel: €9,2 miljoen provinciaal budget voor biodiversiteit.
- Onderzoek loopt naar selectieve vistuigen, visrechten, en een landelijk **afwegingskader / kreeftenladder** (2025).

Perspectief

- Belangrijkste vragen: **Wie is eigenaar van het probleem? Wie betaalt?**
- Waterschappen zetten in op ecologische veerkracht, maar bestrijding in alle wateren is niet haalbaar.
- WSRL neemt deel aan pilots (o.a. Hatertse Vennen), inventariseert schade en werkt aan een stimuleringsregeling voor inrichting van oevers.

Relevante vervolgstappen (2025)

- Verspreiding, schade en impact op KRW beter in beeld (STOWA).
- Publicatie **afwegingskader kreeftenladder** eind 2025.
- Onderzoek naar overdracht van bestrijding aan andere partijen (zomer 2025).

Samenvatting bodemdaling – hydroloog Jenny Otten

In veenweidegebieden leidt daling van de grondwaterstand tot oxidatie van veen, waardoor bodemdaling, CO₂-uitstoot en slechtere waterkwaliteit ontstaan.

Maatregelen:

- Onderwaterdrainage:** laat slootwater infiltreren via drainagebuizen, waardoor de bodem natter blijft.

Tot slot worden door middel van **audits en checks** de voorbereiding, kwaliteit, haalbaarheid en compliance getoetst, zodat een robuuste en transparante startbeslissing mogelijk is. De **risicomanager** speelt hierin een sleutelrol door grip en control te waarborgen, audits te coördineren en transparantie in het proces te bevorderen.

Stappen:

1. **Scope**
  - Doel, resultaten, planning en middelen afbakenen.
  - → Heldere projectopdracht.
2. **Risicoanalyse**
  - Risico's identificeren en beoordelen.
  - → Overzicht kansen & bedreigingen.
3. **Beheersmaatregelen**
  - Maatregelen definiëren voor grip en control.
  - → Plan risicobeheersing.
4. **Audits & checks**
  - Toets op kwaliteit, haalbaarheid en compliance.
  - → Goedgekeurde voorbereiding.

Rol risicomanager:

- Grip & control
- Audits uitvoeren
- Transparantie waarborgen

Conclusies risicomanagement

1. De Risicolijst is niet het eindproduct van het proces maar input voor het vervolg van het werk. En voor hoe meer producten je risico's input zijn hoe groter je belang, en komen mensen je vanzelf ook meer risico's melden. Vandaar dat het woord risicogestuurd betekent, dat je risicodossier input is voor hen!

2. Risico's zijn hetgeen staat tussen een tijdige interventie waar je baas mee kan scoren en een uitbrander van je baas door zijn baas als het mis is gegaan. Jij bent in zijn nabije toekomst erg belangrijk, voor zijn relatie met zijn baas.

3. De MPB en de RM houden samen de integraliteit van de beheersaspecten in de gaten, en reageren op ontwikkelingen met de vraag: wat betekent dat dan voor de andere aspecten?

4. Risicomanagement helpt met een manier van kijken naar de praktijk of nabije toekomst die mensen een ander licht op de situatie biedt, waardoor ze opeens wel het gevaar of het mogelijke ongewenste scenario zien. Belangen zijn onderdeel van een frame, want door systematisch ieders belang bij een scenario af te gaan, doorzie je wat er nagestreefd wordt – en voor wie dat een bedreiging is van diens belang!

Politiek bedrijven – door Henk van 't Pad bestuurder

Henk gaf mij zeer bruikbare tips.

Fiets lunch naar rivierkade van stad Tiel

Voor de lunch nog even de dijkgraaf **Tanja Cuppen** gedag gezegd en bedankt voor het bezoek. Ze had net Kees Vonk op bezoek secretaris directeur waterschap rivierenland en voorzitter van het platform WOW op bezoek.

Het was prachtig weer en we hebben de verbeteringen van de stadsmuur als waterkering bekeken. Nu is de stad Tiel meer beschermd tegen hoog water. Maar waar liggen de coupures (balken) die in de sleuven moeten vallen? Zijn ze er wel op tijd? Ze liggen in een Loods!! En met een shovel worden ze er in gezet.

<https://www.waterschaprivierenland.nl/4-februari-waterschap-oefent-met-nieuwe-coupures-tiel>

